

Жикица Јовановић/цртежи

ЗАВИЧАЈНИ МУЗЕЈ ЈАГОДИНА, ДЕЦЕМБАР 2002

Жикица Јовановић/цртежи

Када неко већи свог стваралачког века посвети само једној стваралачкој дисциплини-цртежу, не можемо, а да се не заинтересујемо за разлоге такве искључивости.

Седамдесете године прошлог века лансирале су много друштвени, политичке, али и уметничке поступале, чији трагови су видљиви до данашњих дана, тако да оно што се дешавало у популарној музici или у почецима светске свеколике глобализације, пре свега политичке и економске није могло да заобиђе ликовну уметност. Бежећи од досадних, фрустирајућих и углавном неинвентивних попартистичких *иживљавања*, али и од надолазећих апстрактних искушења, један број уметника је себи поставио неке *веће и више* циљеве. То се пре свега односило на понирање у Орвеловску епоху која се близила, али и бежање од великог светског рата и соцреалистичког начина размишљања који су били ближа прошлост. Моделе које су поставили галеристи и критичари били су *свештиње* за једнократну употребу, а повратак слици се наметао као неминовност. Сликари, једноставно нису могли да се дистанцирају од стварног живота тако да је свакодневица, често далеко суворија од очекivanе усмеравала је ликовне токове. Када се појавио као веома млад, Жикица Јовановић се одмах определио да изучава сликарски занат, а узоре је потражио у новој надреалистичкој експанизији. Београдски надреалисти окупљени око Медијале већ су се сместили у Шејкиним фијокама, а млади и нови надреалисти тражили су своју. Међутим у Јовановићевом случају не треба изгубити из вида његову интимистичку ноту тако близку, а опет другачију од Србиновићеве, поетичније од оне Величковићеве, експресивније од Љубине.

Многима ће се ова поређења учинити слободним, али, ипак, у нашем окружењу поред Јовановића стварали су и Илија Вукићевић и Зоран Ивановић.

Нажалост непостојање ликовне критике и музеолошке обраде ми данас немамо ваљану документацију за озбиљније изучавање.

Но, речју, време и озбиљније изучавање ликовне уметности Поморавског округа остала у аманет неким новим и квалитетнијим тумачима.

Наведена констатација, ма како она била непријатна одражава се и на стваралаштво Жикице Јовановића, тако да вероватну његови најплоднији периоди нису добили подршку и афирмацију коју су заслуживали, а аутохтоност врсног цртача се утопила у хаотичну провинцијску ликовну сцену.

Као полетарац надреалистичког покрета који је већ дожиљавао свој зенит, исказивао је многе таленте. Опробао се у многим областима стваралаштва, тако да је поред глуме, писања и новинарства сигурно био и Балашевић пре Балашевића, карикатуриста-портретиста високе класе, афористичар пре свих до данашњих дана. И, као да га ништа, осим цртања није могло држати дуже. Мењао је љубави, трошио таленат и време, а опет у сваком трену је он био цртач. Расни цртач, раскошног талента чијој смо се вештини сви дивили. Управо та његова, рекло би се животна разбарушеност и почесто критичка осиноност, у Жикици је сакривала интимистичку тананост лирског цртача и иако може да зазвучи патетично-песничка линије.

И ако би у овом тренутку морали да се вратимо на оне поменуте *Шејкине фијоке*, сигуран сам да за њега постоји бар једна, мала или велика, свеједно али му следује.

Управо та цртачка доследност бацала га је у амбисе у нова и нова искушења у страхове од падова. Очаран овоземаљским лепотама и ужињима, као да је желео да их преносећи на папир што дуже сачува. Лепота жене, не само она физичка су му дугогодишња инспирација и мотив који варира из цртежа у цртеж све време тражећи своју идеалну драгу. Варирајући исти или сличан лик и фигуру помало буџмaste, путене, плавооке плавуше као да још увек није стигао до циља. Она је ту на дохват руке, а истовремено далеко. Њу чувају час лепотице као из харема, час избезумљена створења слична Квазимоду. Та идеална драга је увек на корак испред или на пиједасталу, у полулучној недовршеној грађевини. Можда је баш та недовршеност *љубавног гнезда* недосањан сан нашег уметника, а могуће је да он сам бежи од њега. Уласком у светилиште љубави вероватно би се завршио сликарски сан, а Жикица то не жели.

Цртајући тананим перцетом натакнутим на исхабану дрвену држаљу, Жикица до композицијских решења долази лако и спонтано. Често смо разговарали да можда сузи визуру, да концентрише приказ на мање ликова и фигура, да се можда врати својим почецима из шездесетих година када су његова страшила, годзиле и праживотиње цртачки биле равне врху српског цртежа, да не троши све *карпце* на једно *дељење*. Увек спреман на разговор и колгијалне коректуре, ипак је композицију пунио детаљима ликовима, флором и фауном.

Схватио сам да је он заправо ипак надералиста и да је цртаж призора. Био је то у време када је Мића Поповић сликао енформел, Величковић који му је сабрат тек је из својих страшила улазио у анализу фигуре у стањима тортуре, сецирања и уништења. Али, Жикица је бежо од стратишта, од тортуре и увек се враћао својим лепотицама.

Испитио јаја све могућност цртежа, почев од оног основног угљеном на пакпапиру, преко туша и пера, лавиринга да би се заинтересовао за боју. Уљано сликарство је тражило смиреност и дуготрајну обраду, а пастел му је омогућио експресију, боју, фактуру. И када смо помислили да смо добили Жикицу Јовановића сликара, оне је боју све више укидао, што се показало корисним, а монокроматским решењима постизао обојеност.

Тешко је у овом тренутку рећи који су то путеви којима ће се запутити овај сликар после више од тридесет година цртања. Да ли су можда и даља тражења идеалне драге, или можда повратак на почетке свог заноса ренесансом. Да ли ће интимистичко победити надреалистичко, а песничко критичко. То засигурно ни сам уметник не зна, јер цео његов стваралачки пут је стални камбек. Волели би да, можда своја цртачка искуства усмери га графичким истраживањима, волели би смо и да видимо његова апстрактна размишљања, да се посвети можда боји. Циљ није далеко. На дохвату је руке. Али познавајући Жикицу знам да га он жели достићи јер би то био крај његовог сна.

А без тога нема ни добrog стваралаштва.

Издигавши се изнад провинцијске осредњости он гради свој пут, који запамтите нема краја.

Жикица Јовановић, рођен је 1950. године у Сmederevju. Завршио је ВПШ у Београду, ликовни одсек. Члан је УЛУС. Излаже од 1967. године са члановима Клуба ликовних уметника Јагодине. Живи и ради у Јагодини као новинар Радио Јагодине.

Самостално излагао у Јагодини 1972, Рибница, 1975. Рибница, 1978, Параћину, 1980, 1981, Јагодини 1982, Крушевцу 1984. Јагодини, 1984. Сплиту 1985, Епинеи на Сени (Француска), Загребу, Новом Саду, Крагујевцу, 1966, Новом Саду...

Државне изложбе у Јагодини, Рибница, Параћину, Београду, Лазаревцу, Нишу, Љуприји, Куманову, Вуковару, Новом Саду...

Учесник је међународне ликовне колоније у Фуншалу Мадера, 1982. године и више колонија у земљи.

Награде: 1984. Награда за сликарство града Светозарева, 1986. Награда на београдском Октобарском салону. Више награда на изложбама КЛУС. у Јагодини

Продуцент изложбе: Златко Петровић